

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Budapest IV. megyeháztér 9. sz.

Kövér a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadhatók el. Kéziratok csak rendkívüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-hivatal:

Budapest IV. megyeháztér 9. sz. Wodianer F. nyomdájában.

Ár-árnyalom	árva	tarifa
szerviz	89.50	90.00
szerviz	87.50	88.00
szerviz	85.50	86.00
szerviz	83.50	84.00
szerviz	81.50	82.00
szerviz	79.50	80.00
szerviz	77.50	78.00
szerviz	75.50	76.00
szerviz	73.50	74.00
szerviz	71.50	72.00
szerviz	69.50	70.00
szerviz	67.50	68.00
szerviz	65.50	66.00
szerviz	63.50	64.00
szerviz	61.50	62.00
szerviz	59.50	60.00
szerviz	57.50	58.00
szerviz	55.50	56.00
szerviz	53.50	54.00
szerviz	51.50	52.00
szerviz	49.50	50.00
szerviz	47.50	48.00
szerviz	45.50	46.00

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre 20.—
Félévre 10.—
Negyedévre 5.—
Egy órára 1.50

Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos betűsor egy-
ezri hirdetésre 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért kü-
lön 30 kr.
Nyitlitter: 6 hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS politikai és közgazdasági napilapra.

Egész évre 20 frt. — kr.
Fél évre 10 frt. — kr.
Negyed évre 5 frt. — kr.
Egy órára 1 frt. 50 kr.

Az előfizetési pénzek és utalványok az „Egyetértés” kiadó hivatalának Wodianer nyomda megyeház-tér 9. szám alá küldendők.

Az országgháziból.

Januárus 12.

Nemesebb versenyt rég nem voltunk szem és feltűnő a tisztelt ház bajnokai porondján, mint a mai viták alkalmából. Jól esett látnunk az önfeledő kormányzati és jobboldali ellenzék részéről, hogy igazat adjanak a baloldali fellegvárának. Villogtak a szabályok, szikráztak a szemek, hullott a szóár és a két vezér, Tisza meg Sennyei mérköztek egymással beszédben, hogy kimutassák, mennyire szívőkönvők felelősek a mit mi akarunk.

Soha még kedvesebb napunk nem volt. Előbb b. Sennyei fejté ki saját közgazdasági álláspontját, melynek sarkelve a kinevezési rendszer, de aztán váltig állítá több ízben, hogy az önkormányzatot ezse ágában sinec megbénítani, sőt az átmeneti alapot kidolgozott „korcs” javaslat helyett, sokkal jobban állnak az egyenesebbnek látja az autonómia azon rendszerét, melyet mi tüzünk zászlónkra. Utóbb röpült Tisza Kálmán ur volt oly szíves helyeslő álláspontunkat, egész buzgalommal fejte ki, hogy ha már az ó javaslat korcsnak bizonyulna is be a tapasztalat terén, az önkormányzat eszméjét és irányát nem öné ölné meg, sőt akkor is minden este jobbnak tartaná áttérni a baloldali vármegyei rendszerére.

Már most tessék, mivel és minek érvelünk mi, ha egyszer ellenfeleink kapdossák el fegyvertárunkból a legerősebb lövegeket, s egymást sebzik vele halálra a mi kedvünkért. Könnyűvén tessék feladatunkat, annyi bizonyos, mert midőn apróra szedik egymás álláspontjának gyöngeségeit, az ellentétek világánál derítik fel, mennyivel tökéletesebb az önkormányzat ama tágabb foka, mely lehetővé teszi a nép befolyását az igazgatásra, de nem zárja ki az államkormányzat céljainak megvalósítását a legkevésbé sem. Akaratlanul is mutatnak így ama rendszer tökélyére, mely történelmileg fejlődte és a nép vérellel összeforrt, más államoknál sokkal olcsóbb és a személyes szabadságot jobban biztosító adminisztráció képes létrehozni.

Meg kell adni, hogy Sennyei Pál báró avatott kézzel és erős logikával boncolta és zuzta össze azt a vegyes valamit, mely a közgazdasági bizottság intézménye gyánant olyan se hus, se hal fele alakban szurattik belé közgazdaságunk rendszerébe. Oly erős oldala volt ez b. Sennyei beszédének, a mily tarthatatlan Tisza Kálmán ur tervezete. Hatalmasan tőtt a szeg fejére, midőn kimondta nyíltan, hogy nincs időnk az experimentálásra. Igaz, hogy a belügyminiszter ur nagyon is verte mellet, hogy meggyőződés szerint nem átmeneti intézkedés az ó speciális kedvezés eszméje, hanem elletjes intézmény, mely az önkormányzatot felvirágoztatni van hivatva. Hanem e kérdésre nézve úgy látszik, nem jött tisztába államtitkárral, a ki elé merész volt állítani, hogy ha ez intézmény mellett sem virul fel az autonómia közelet, akkor Magyarország lejárta magát az önkormányzat. Mi ugyan a megmondolatlanságnak vagyunk csak hajlandók felröni e nyilatkozatot, de minden beszédből, meg inkább a magán nyilatkozatokból kitűnik, hogy a kormány körében sem tekintik egyébként a javaslatot, mint kísérletnek, mely áthidalást képez a központosítás elé. Bármily szempontból vizsgálják is azonban a sajtóságság korszakotást azon kevesek, a kik szerelmesek bele, mint általában valamennyi a kormánytól származó javaslatba, igaz van mégis b. Sennyei Pálnak, hogy az nem egyéb experimentálónál, melyre nincs időnk.

A mily erős volt Sennyei bárónak beszéde Tisza Kálmán ur intézménye szétboncolásánál és tönkretételénél, ép annyira gyöngővén váit Tiszával szemkötő a kinevezés, bürokrácia és centralizáció védelmére. Még maga Tisza Kálmán sem tudott megállhatót érvel felhozni alkotásának védelmére, hanem megelégedett azzal, hogy az emberi alkotások tökéletességére és az időre utalt, mely a legilletékesebb bíró szokott lenni valamely intézmény jószágának vagy hibás voltának kisméréseben: annál csattanósabb indokokban morzsolta össze egy általános mint különösen magyarországi viszonyok szempontjából a kinevezési rendszer roszaságát és árnyoldalait. Meglátszott itt rajta, hogy magáév teszi az amerikai status gyakorlati államférfiaknak az ó-világolt szegényben hajtó erős érveit és valódi szabadsághoz vezető a választási rendszer mellett.

Derekán ragadta meg a kérdést és erkölcsi szempontból utalt a választások azon jellemző előnyére, hogy mindenkor helyesebb ha a nyilvános versenyben kell felkeresni a protekció, mintha az előzőekben divó eszközökkel szerzik azt meg. Sarokba szoritá Tisza e pontnál ellenfeleit, s valóban sajnálunk kellett az erőt, melyet az alkalommal elpazarolt oly intézmény védelme mellett, minő a közgazdasági bizottság. Sajnálunk kell annál inkább, mert a mai megyei szervezete, egy a mint azt Tóth Vilmos ur kímesterkélte, s egy a mint azt Tisza Kálmán fejleszti, legkevésbé sem alkalmas jó önkormányzatot teremteni, hanem igenis nagyon alkalmas arra, hogy az autonómia fenntartásának örve alatt behozott korcs intézményekből a valódi önkormányzat ellen kovácsoljanak fegyvereket.

Hiába lesz aztán az igazi és teljes önkormányzat védői részéről az állítás, hogy az a mi most van, nem autonómia és nem az a szervezete, minőnek lennie kellene, ha egészséges irányban és a demokracia igényei szerint fejlesztik a megyei önkormányzatot. Ép úgy valamint a mostani megyei képtelenségét nem az abba beillesztett rosz elemek és nem Tóth Vilmos ur centralizációs intenciói szentititlik meg azok, a kik az európai államtudomány mezején felmerült autonómiais áramlat ellenében, a reactionarius jellemű központosítást fogadták el, hanem minden hibájá, minden bünéért az önkormányzatot tessik felelőssé: nem fogják kimélni vágásalkal a önkormányzatot a mostani kísérlet után sem.

És az hibája, ez büne Tisza Kálmánnak, melyért a felelősséget osztatlanul viselnie kell. Az ó hibája, ez büne, hogy oly spanyol csizmába csavarja az önkormányzatot, melyet meg fog érezni, s előreláthatólag vagy megbűnl végelesen, vagy ürügyet szolgáltat majd a hevesebb támadásokra, átmenet lesz, mint néh melyek jó eleve örömmel hirdetik — a központosításra. Ez pedig könnyű és biztos feyver a reakció kezében.

De a mi legtöbb van benne, az pure et simple maga — Tisza Kálmán.

Ezzel nincs az mondvá, hogy tehát Mephisto, Garabonczás diák, Sarkány és Armány külön vannak meg benne, sőt inkább együtt marakodnak a babéért. Igaz, hogy ennyi gonosz szellem egy javaslatban össze nem volna férhető, ha ó excellenciája közös kosztra nem szoritáná valamennyit. Régi dolog nálunk, hogy a civakodók erejét semmi sem köti annyira meg, mint a közös koszt.

Önkormányzat és központosítás, állami mindenhatalóság és autonómia jogkör valóóság gordiusi csomóvá bonyolódnak itt össze, s ugyan csak Tisza Kálmán asja legyen, a ki képes megmondani, melyik rosz melyik paragrafusban van nagyobb mértékben képviselve.

Mert hát hiába, Tisza Kálmán nem volna Tisza Kálmán, ha a megyék szervezésénél elhagyták volna örögeit. Ezek vonjak jobbra-balra, s addig ráncigálják, addig befolyásolják, míg végre egy lépést sem mer határozott irányban megtenni. Gyertyát gyújt valamennyinek, s így támad a mélyreható különbség, Tisza Kálmán ígérte és Tisza Kálmán beváltása Tisza Kálmán szava és Tisza Kálmán tette között.

Szó és tett között oly lényeges különbségeket észlelünk ó excellenciája sajtóságság önkormányzati nézetei és tettei között is, mint az, ki egy koromrajzban két nemzet mondatókének különböző jellemű gonoszát egy alakban akar né személyesíteni.

Szóval a megyei autonómia védoje gyánant andalog kecses fellépésben és mézes-mázos bizelgésben; tetteleg ellenben csapja a levet centralizációs imadottjának, kinek kétségeléstől nagy hatalma és nagy haza van, míg valaki maga is miniszter. Szóval az angol selfgovernment-et bannulja meg nagy szabási dícséreteiben; tetteleg a belga rendszer maskarájában járja Kállay Ödön boszuságára a kallai kettőt nehékes német cancan tempókban. — Idéni vól Shakespeareből, valójában pedig fordít Schillerből. Azt hiszi, hogy Shakespeare duhögő Othelójával van dolga, midőn a mórral beszél, holott Schiller „Fiesco”-jából cizálja magyarul: „Der Mohr hat seine Arbeit gethan, der Mohr kann gehen.”

Ilyen magyaráz fordított német biz az ó angolnak hitt mostani alkotása is. Bocssáson meg neki Shakespeare szelleme, hogy Schilleré teszi erőnek erejével, a minthogy nem fog neki megbocsátani soha sem Patay István bátyánk, a miért Curtius helyébe Boetius-t tevő nyelvbőltséért oly jó ízít nevetek, a ki „Fiesco”-ból fordítja irdalmi ismeretekkel fiaskjával Shakespeare-t, és belgából a magyar rendszert.

De hát a patvarba is, ha a baloldalon esett volna meg ily öreg bottás, hogy vigyorogott volna holnap az egész sajtóbureau; am de most egy miniszterül — az egészen más. Mindazáltal szabad legyen eldönteni a németből magyarrá fordított angol önkormányzat leghatalmasabb három oszlopát Shakespeare, Schiller és Tiszát, de azért videant consulit. — S ezzel dixit. — V-y.

Az országgházban ma délután 3 óráig tartott a központosításról szóló tárgyalás. A tárgyalás elnöke Sennyei Pál báró volt. A tárgyalás első felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur. A tárgyalás második felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur. A tárgyalás harmadik felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur.

Az országgházban ma délután 3 óráig tartott a központosításról szóló tárgyalás. A tárgyalás elnöke Sennyei Pál báró volt. A tárgyalás első felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur. A tárgyalás második felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur. A tárgyalás harmadik felében Sennyei Pál báró beszélt a központosításról, majd Tisza Kálmán ur.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház mai ülésén folytatva a tegnapi félben szakasztott vitát. A törvényjavaslat mellett szólottak: Móricz Pál és Senczeny Ödön. Ellene Sennyei Pál b. és Kállay Ödön. Sennyei szónoki magaslatra emelkedve támadta meg a törvényjavaslatot; de mindazon érvek, melyeket a törvényjavaslat ellen felhozott, kivéve a kinevezési rendszer melletti demonstrációt, benne foglaltatnak Mócsary gazdag tartalmu terjedelmes és kimerítő beszédében. Alaposan szólott — egy jeles beszédben — a javaslathoz Kállay Ödön is, jelezve a mai megyei életet és azon kinövéseket, melyek a „közgazdasági bizottságról” szóló javaslatból származni fognak. Megyei életünk e veteránjának beszéde hatást keltett, látszott, hogy e tárgyat minden ízében ismeri. A vitát ma is Tisza fejezte be, kimerítően és alaposan czafolta meg Sennyei bárónak a kinevezési rendszer mellett felhozott érveit, a mily erőse volt azonban ezen érveiseiben, ép oly erőse volt beszédének többi része, mert javaslatának védelmére mit sem tudott felhozni. Végül Szalay Imre interpellálta a belügyminisztert a Somogy megyében történt botránnyos katonai visszaélések miatt.

A képviselőház ülése január 12-én.

Előzők: Ghyicz Kálmán. Kormány részéről jelen vannak: Tisza, Száll, Trefort és Szende miniszterek.

Előzők az ülés 10 órakor megnyitván mult ülés jknyve hitelesítették.

Előzők a bemutajta Zemplén megye föliratát az önálló vármegyei létesítése iránt, továbbá Barcza város föliratát a közgazdasági bizottságról szóló javaslat ellen. Az aradi és szegedi ipartársulatok kérvényét az önálló vármegyei felállítás iránt. A kérvények ki fognak adatni. Ezután bemutatja Tanárky Gedeon Naszói vidéki képviselőnek megbízó levelét.

Az interpellációs könyvre Szalay Imre interpellatiója van bejegyezve.

Horánszky Nándor jelenti, hogy az igazságtügyi bizottság a kir. bizottságnak alkalmasan megfizetés fókuszáról szóló javaslatot általánosságban elfogadta. — Perczel miniszter e jelentést kinyomatni kéri. — Ki fog nyomtatni és szótisztatni.

Napirendben van a közgazdasági bizottságról szóló javaslat tárgyalása.

Móricz Pál kijelenti, hogy nem barátja a centralizációnak a közgazdasági terén, ezután a szelő jobbal polemizál. Az autonómia a községi rendszerben volt leginkább feltaláló, de azt Magyarország meghonosítottának nem tartja. A törvényjavaslata törve elismeri, hogy az abban tervezte vármegye nem a régi, ezt bésméri, de hisz a régi megye aristocraticus volt. Ezután a törvényjavaslatot bírálva kijelenti, hogy minthogy a törvényjavaslatban foglalt szervezet a nemzet érdekében megfelel, elfogadja azt.

Sennyei Pál b. mindenképp a közgazdasági alapeszmét kívánja kiemelni, a közgazdasági alapszervezete az, hogy a miniszterek kinevezést tisztviselőkkel vezessék a közgazdasági. Szerinte a törvényjavaslat meghagyja a bizottságnak a választási jogot, de a közgazdasági a közgazdasági bizottságra bizza. Kijelenti miszerint ezen bizottság összeállítása nem tiszta. A javaslat öslylyt a választásra fektet, míg szólo a kinevezést pártolje. Szólo szerint a családi összeköttetések folytán megválasztott tisztviselők csoportjának a közgazdasági.

Megdöbbenéssel hallotta, hogy a testület felelőség hatalyosabb mint az egyéni, és csodálkozást fejezi ki, hogy épen azon körökben hallotta ez érveit, kik egy év tizeden át az ellen küzdöttek, a testület felelőség megoszlik, míg az egyéni egy személyt terhel. Nem akarja állítani, hogy a kinevezés után, rögtön minden tisztviselő szakszerű képesség és felelősséggel fog birni, de azt állítja, hogy a kinevezés után a jó közgazdasági sokkal gyorsabban fog elérteni, mint a választás által. Szólo a tisztviselők kinevezésétől társadalmi viszonyaink rendezését is várja, mert a minden téren uralkodó dilettantizmussal túlságos követeléseivel, és a kötelesség érzet hiányával, melyet a korteskedés idéz elő, ez által kiküszöbölvi vélt. Felhozott — úgymond ellenük — hogy ók bureaucraták, ó kijelenti, hogy a szakszerű bureaucraták tiszteli és arra szükség van. Előtte szólo az absolutismus rosz közgazdasására hivatkozott, erre nézve megjegyzti, hogy nem a ért tartatják e korszak közgazdasága rosznak, mintha olyan lett volna, de azon gyűlölettel fogva, melylyel e korszak iránt viselkedtek. Szerinte a tervezett rendszer végrehajtásával megtakarításról szó nem lehet, mert meg van győződve, ha ezen központosított fognak adminisztrálni, követelni fogják fizetésük fölemelését, sőt a mi már meg is pendített hogy a tisztviselők száma szaporitassék. Szólo kijelenti, hogy úgy látszik, hogy a kormány már előre akarja magát biztosítani a jövő képviselők választásánál, és már divattá vált, hogy a szolgabiroi állás gradus ad parannuss a képviselői állásra. A tervezett 21-es bizottság hatáskörét elemeze, bebizonyítja, miszerint ezen testület óly elemekből van

Fiescóból fiescő.

Fontosnak mondanók a javaslatot, mely jelenleg a ház fagyos részvété mellett, a viták tárgyát képezi, ha az új mértékrendszer behozatala óla törvényesen és rendszeresen gramokban nem kellene mérlegelni valamely kérdés súlyát. Tehát, nehogy megbűntessenek a régi mérték használatának tilalmas miveleteiről, szigoruan ragaszkodni fognak a nagy fontosság kifejezésében a nagy „félkilogram-ság” vadonatúj de a központi mértékhatálosítási hivatal által egy teljes vámfonkatt elfogadott szójársához. Így legalább nem kell továbblatolnunk Tisza Kálmán ur „korcs” alkotásának érdemleges részét, hanem meggrammolhatjuk azt a nélkül, hogy tisztelatlansággal vádolnánk a törvényt, s annak felelős végrehajtója iránt.

A kisbirtokosok érdekében.

E napokban küldötték szét a „magyar kisbirtokosok földhitei egyesületének” a kormányhoz intézett emlékiratát, mely a hitelszállag megegyezőleg tünneti elő a magyar földbirtokos polgárok roncsolt anyagi helyzetét és azon hitelszegény állapotot, mely az ország tészen rágyódik és azt napról-napra nagyobb veszélylyel fenyegeti.

Az emlékirat egyik részében ez mondatik: „Nem talál a mi népünk beruházási tőkét sehol, mint az uszorosoknál, kiknek pedig ha egyszerű hálójába kerül, onnan ugyan rendes után módon ki nem szabadul soha.” Ezután mintegy a jövővel veszélyt jelezve, szóról-szóra idézi a függetlenségi párt választélfiratából eme szavakat:

„Jeszto mérvben terjed az általános tönkre jutás! Az ország lakóinak vagyona, a földbirtok idegenek kezébe került, olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak történeti emlékei, sem családi vagy rokoni összeköttetések a hazához nem csatolnak.

A kisbirtokosok érdekében.

E napokban küldötték szét a „magyar kisbirtokosok földhitei egyesületének” a kormányhoz intézett emlékiratát, mely a hitelszállag megegyezőleg tünneti elő a magyar földbirtokos polgárok roncsolt anyagi helyzetét és azon hitelszegény állapotot, mely az ország tészen rágyódik és azt napról-napra nagyobb veszélylyel fenyegeti.

Az emlékirat egyik részében ez mondatik: „Nem talál a mi népünk beruházási tőkét sehol, mint az uszorosoknál, kiknek pedig ha egyszerű hálójába kerül, onnan ugyan rendes után módon ki nem szabadul soha.” Ezután mintegy a jövővel veszélyt jelezve, szóról-szóra idézi a függetlenségi párt választélfiratából eme szavakat:

„Jeszto mérvben terjed az általános tönkre jutás! Az ország lakóinak vagyona, a földbirtok idegenek kezébe került, olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak történeti emlékei, sem családi vagy rokoni összeköttetések a hazához nem csatolnak.

A kisbirtokosok érdekében.

E napokban küldötték szét a „magyar kisbirtokosok földhitei egyesületének” a kormányhoz intézett emlékiratát, mely a hitelszállag megegyezőleg tünneti elő a magyar földbirtokos polgárok roncsolt anyagi helyzetét és azon hitelszegény állapotot, mely az ország tészen rágyódik és azt napról-napra nagyobb veszélylyel fenyegeti.

Az emlékirat egyik részében ez mondatik: „Nem talál a mi népünk beruházási tőkét sehol, mint az uszorosoknál, kiknek pedig ha egyszerű hálójába kerül, onnan ugyan rendes után módon ki nem szabadul soha.” Ezután mintegy a jövővel veszélyt jelezve, szóról-szóra idézi a függetlenségi párt választélfiratából eme szavakat:

„Jeszto mérvben terjed az általános tönkre jutás! Az ország lakóinak vagyona, a földbirtok idegenek kezébe került, olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak történeti emlékei, sem családi vagy rokoni összeköttetések a hazához nem csatolnak.

A kisbirtokosok érdekében.

E napokban küldötték szét a „magyar kisbirtokosok földhitei egyesületének” a kormányhoz intézett emlékiratát, mely a hitelszállag megegyezőleg tünneti elő a magyar földbirtokos polgárok roncsolt anyagi helyzetét és azon hitelszegény állapotot, mely az ország tészen rágyódik és azt napról-napra nagyobb veszélylyel fenyegeti.

Az emlékirat egyik részében ez mondatik: „Nem talál a mi népünk beruházási tőkét sehol, mint az uszorosoknál, kiknek pedig ha egyszerű hálójába kerül, onnan ugyan rendes után módon ki nem szabadul soha.” Ezután mintegy a jövővel veszélyt jelezve, szóról-szóra idézi a függetlenségi párt választélfiratából eme szavakat:

„Jeszto mérvben terjed az általános tönkre jutás! Az ország lakóinak vagyona, a földbirtok idegenek kezébe került, olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak történeti emlékei, sem családi vagy rokoni összeköttetések a hazához nem csatolnak.

Mór

szemész

mellett mindennemű betegségeket

kezelvényeit, ugymint

különösen a

Sége

(erőt);

szemérszerek bujalkor

és elcsúszásaiban;

zet:

ugynevezett fohár-

T;

szelési nehézségeket.

után 3 óráig 5-ig, és

szca 2-ik szám a.

Rottenbiller-féle

a lépcsőn.

szasz adatok

nek.

Csevolerky Ley

összeállítva, miszerint azok összehangzólag nem működhetnek. Ezután így folytatja beszédét: „Azaz végzem előadásomat, hogy az én meggyőződésem szerint ezen törvényjavaslat intézkedése nem képezik azon beható és gyökeres reformmunkák alapját, de még kezdeményezést sem, melyet az ország oly sóvárogva vár.

Elismerem, hogy minden reformnak a létező tényekkel, sőt bizonyos tekintetben a közvélemény hangulatával is meg kell küzdeni; de vannak előletek, melyek a reformműködés czéljait akadályozzák azokat fel világotlanul, azokon felül kell emelkedni. Oly reform, melynek irányja nem helyes a mely tévesztett, nem reform. Es én megvallom, hogy én hiszem, hogy a közvélemény oly annyira megrögzött, annyira erős és szilárd volna bizonyos egészséges eszmék keresztül vitele ellenében. En azt hiszem, hogy inkább a mutlak emlékezte, a már elfoglalt állásnak következtében létező képzeli ezen reformtervezetnél az előtérre szült. Az események — és tartok tőle, ha a törvényjavaslat törvényvé válik igen hamar — be fogják bizonyítani, hogy a nemzet egy reménytel, melyet a kormány alkotásához költ, szegényebb lesz. Mi kik az a parlamentben lévő számarányból fogva nézetünk érvényesítésére nem tarthatunk számot, bölcsességünk teljesítjük, midőn nézetünket nyilatkoztunk és képeztünk elmondjuk. Az események fogják igazolni a feladatok helyességét, itt vagy ott. Ha az események és az eredmények önmaguk adnak igazat, mi azt annál nagyobb meggyőződéssel fogjuk venni, minthogy a közjóban mi is fogunk részülni. De egyet nem fogadhatok el, t. ház, egyet, a mivel sokan, kik a törvényjavaslat alapszövegét nézve megelégednek — mert nem titok, hogy vannak sokan — vizsgálatot magok: azt, hogy az eszmék, melyek az idők hatása alatt, ugyszóval az ellenkező kura által a jó útra fog bennünket vezetni. Ezt mint vizsgálatot nem fogadhatom el, t. ház, mert nekünk kísérletekre nincs időnk.

Nekünk gyors és gyorsan ható orvosságra van szükségünk, ha mindazt teljesíteni, ha mindannak megfelelő akarunk, a mit szívnénk van. En nem fogadhatom el, mint ezt t. ház, azt, hogy ha a kísérlet nem sikerül, akkor be lesz bizonyítva, hogy hazánkban az önkormányzat nem életképes. Mert t. ház a korcsulatok tüppörbájának az önkormányzati rendszert elvét kitenni nem szabad. Ha az a rendszer, mely most tervezetik, tarthatatlannak fog bizonyulni, nem az lesz az oka, hogy hazánkban az önkormányzat lehetetlen, hanem az, hogy az alkotás hibás és tévesztett. Ezután a következő h a t a r o z a t i j a v a s l a t o t nyújtja be:

Tekintete véve, hogy a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslat nem nyújt biztosított közigazgatásunk hiányainak orvoslására, a sokoldalúv kifejtett államelet fokozott igényeinek megfelelő javítás iránt.

tekintve különösen azt, hogy a tervezett törvényjavaslat közigazgatásunk szükségességei elismert reformjának nem indul ki a közigazgatási tisztviselők állami kinevezése, szakszerű képzettsége és egyéni feloldása elvével;

tekintve, hogy a törvényjavaslatban a törvényhatóságok önkormányzati hatásköré, és a közigazgatási tisztviselők feletti ellenőrködési joga nincs kellőképpen körvonalozva és biztosítva,

tekintve végül azt, hogy a törvényjavaslat a különböző természetű és körülményű közigazgatási feladatokhoz iránt, melyeknek közigazgatása teljesen azonos módon sikeressen nem szervezhető, — teljesen egyenlő módon intézkedik;

határozza el a tisztelt ház, hogy: a közigazgatási bizottságról szóló törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapján el nem fogadja, de egyáltalán közigazgatásunk reformjának szükségét elismerve, felhívja a miniszteriumot, hogy a közigazgatási tisztviselők állami kinevezésére és a helyhatóságok ügyeire nézve az önkormányzat biztosításának elvére fektetett törvényjavaslatot terjeszsen a ház elé.

Szeniczey Odón nem ért egyet Bujanovicsal, ki azt állítja, hogy ezen javaslat a parlament mintegy keresztül hajtatik, szó az ellenkezőt tapasztalata. Szerinte a függetlenség párt az, mely a megyei önkormányzatot akarja, és meg van győződve, hogy e párt a megyét a jelenleginél nagyobb hatáskörrel kívánja felruházni. A másik párt a tisztviselők kinevezésére fekteti a fősúlyt, szó ki nevezett tisztviselőkkel önkormányzatot nem tud képezni. Ezután a törvényjavaslatot hosszasan tárgyalja kijelentve, hogy ezt elfogadja. **Kállay** Odón. T. ház! Ha valaki erős, s ha szabad mondanom, spiritusztikus képzelt tehetőség fel van ruházva, a jelen törvényjavaslatban az önkormányzatot nettóval képviselheti, épen úgy, mint bizonyos országban bizonyos apparátust parlamentaris rendszernek hisznek és vallanak nagy tömeg jámborok, pedig az nem egyéb, mint egészen szót szövedék, a tekintetben, hogy a rendelkezéstől az odumokot elhárítani lehessen anélkül, hogy a jól felszerelt abszolút hatalom akarata ellenében a legkevésbé gátot véti képes volna.

En t. ház! Ily magas fokára a képződésnek hágni nem tudok. A legközelebbi husz évi tapasztalataim után meg szoktam bármely nagy garral s dicsekedéssel azt mondani, hogy az európai színvonalon levő eszmék, úgy mint a jogállamot megillető, vagy isten tudja mi cég alatt beteg államnak nyújtott, akár politikai, akár jogi orvossá szert, legelőször is az egészségesség burkoltá megmenteni, aztán kézzel szemmel vizsgálom, hogy az nem orvosság, hanem alátámasztó, vagy lassan, de biztosan munkálkodó életlő szer. En a jelen törvényjavaslatot e methodus szerint vettem vizsgálat alá és ítélem is el. A törvényjavaslatban és annak indoklásában itt-ott önkormányzatot tett mondatok képezik a burkolat édességét. Az egész maga nem egyéb, mint a delegáció eszméje utánzásból dígált elixir (Derültés) mely Tóth Vilmos pagon t. ház! A törvényjavaslatot meg nem fogadom, mert a delegáció eszméjéből meg nem maradt önkormányzati gyengeségeim rövid időn elköltözötté oda, hova már hazánk függetlenség, jogi testvéreivel elköltözött, t. i. a nagy semmisségbe.

A ki t. ház, az önkormányzatot fenntartani és azt helyes irányban egy reformálni akarja, hogy az a fejlődést közeletek megféleljen, hogy az a kormányzatba ne mint gát, hanem mint egy eleterős, prompt és megvesztgethetetlen apparátust illesztessék, a ki magát a centralizmus ellenségeinek és a municipalis jog fejlődésének tartja, annak vélekedése szerint mindenek előtt szükséges, bizonyos eszmék nélkül megkötölni, bizonyos eszmék elfogadni. Nevezetesen meg kell arról győződnie, hogy az önkormányzati rendszer a miniszterialis feloldással mindháttal puffogtatott, vagy részben tiszteivel megvezetett; másodszor el kell magától lekenni a jelenlegi megyei adminisztráció egész philozofiaját; meg kell róla győződnie, hogy az 1848 előtti aristokratikus jellegű meggyök a már egyáltalában nem hasznosíthatók és ezeket elismerve első költésége, hogy a bizottságok jogkörét meghatározza és a bizottságot újra szervezze, mert egyesben a bizottság jogkörében rejlik az önkormányzat princípiuma.

En megvallom, t. ház, hogy a jelenlegi bizottmányvilág kormányozni lehetetlen. En tisztelem azon nagyon tiszteletem méltó férfiak, a kik üzérkedések következtében megzavargodtak és most, mint virilisek a megye tanácsokosáiban részt vesznek és talán, hogy jobban látásannak, rendezés a főispán szék felé szeretnek tolatkodni, de meg fognak nekem azok engadni, ha egész ösztönözéssel kimondom, hogy a kormányzathoz semmit sem ér-

tenek, mert arra nevelve nincsenek s virilisegökkel egyedül hűsüggük, vagy kielégítve, értékük annyit, hogy igen ügyesen tudják fejüket bölönlíteni valahányszor a kormány képviselője felszólal. Ép így vagyok meggyőződve a választott képviselők egy részéről is. Legyen valaki akár demokrata akár más politikai iskolát kövessen, el kell ismerni azon tétel igazságát, hogy mindenki ahoz fogjon a mihez tud. Ennek következtében én azon igen t. polgártársamnak, a ki mint helyes bírja, mint iskolázatlan földművelő, egy megye képviselőjeként működne: minden félelem nélkül ösztönök kiejelentem, hogy helységében igen jó szolgálatokat tehet talán az államnak is, de a megyei gyűlésen, hol néha nagy fontosságu tárgyak felett foly a vita, ott ezen polgártársak egyáltalában nem hasznosíthatók. És a tapasztalás bizonyítja azt is, hogy az illetők rendszerint egyszerű kortések az illető nagyvágóktól folytonosan fel is használhatók.

Az mondtam, t. ház, hogy a ki megyei autonómiaikat czélzserint akarja reformálni, annak legelőször is a megyei bizottság jogkörét kell meghatározni; a megyei bizottság csak is választott képviselők gyűlése lehet és a helyi intellektuális garanciák meglegyennek, meg kell követelni, hogy a képviselő legalább a gymnasiális iskolákat végezte legyen. A képviselőtestületnek nem szükséges nagy számunak lenni, de mindenesetre két két annyianak lenni, mennyi a tisztviselők és hivatalnokok száma. Ha egy ilyen bizottság megalkottatik, akkor a bizottság magába ölelhetné a törvények végrehajtását s a megye összes ügyeit, a felett határozatilag rendelkezhetnének, részben a közigazgatási bizottság útján, részben kiküldöttök, részben tisztviselői által, de hogy minden kiküldöttök egyedül általa választassanak; ő neki legyenek felelősek s első bíróságilag ő általuk lehessenek megfenyíthetők; ha egy ilyen bizottság létre is jár, akkor én az autonómia biztosítva látom s ha a t. ház, kormány érzékenysége több garantált követel, én egész ösztönem bevalom, annak előadására hajlandó vagyok. Elfogadom azt, hogy a kormány hivatalnokai bizonyos számban részt vegyennek: elfogadom, hogy a kiküldöttök közt a kormányok képviselői is legyenek, sőt még ennél többet is elfogadok, ha a kormány szükségesnek látja, hogy határozati szabatosan végrehajthatassanak, de mindig az önkormányzat csorbítása nélkül. En azt hittem t. ház, fel is tettem a tiszt. miniszterelnök ur bátorágáról, hogy midőn autonómiaikat reformációjával foglalkoznak, bátran szembe fog nézni a bajoknak s nem fogja a vízzel együtt a gyermeket is kőntenni; de csalódtam, s úgy látom, hogy a t. miniszterelnök ur egészen ellökte azokat az elveket, a melyeket én most csak úgy felületesen megemlítettem, de melyek nélkül állítottam, hogy nem lehet magyar értelemben autonómia. Mit tesz a t. miniszterelnök ur? Fentartja a megyei bizottmányt talán azért, hogy rá lehessen mutatni, miként egy ily bizottságot kormányozni nem lehet, vagy talán azért, hogy esetleg a kedvelt közigazgatási bizottság oly egyeneségek is bevalaszthatók legyenek, kik ha akarának véleményét mondani, még sem tudnának; fel nem gondolhatni a t. miniszterelnök ur feloldását. — Meg fog látni maradni ezután is egy gyűlésekre váz, felcírázva minden eszetbevesél, a melyben ugyan ha az ember kritika alá veszi — egyetlen egy fog sínes. Szabad lesz nekünk kérvényezni; de kérdem, kinek nem szabad? Szabad lesz neki a tisztviselők ellen elrendelni a vizsgálatot, ház van-e oly ország, a hol ez meg nem történik, bár ki panaszára? Hisz költésége az államnak, hogy ha adózom és a tisztviselő panaszokodom: legalább panaszomat megvizsgálja. Ezt tehát nem ismerhetem el municipalis jognak.

Azt mondják, s különösen nagy nyomattal mondotta Kemény Gábor t. képviselő ur, hogy „ott van am a költségvetés”. — Azt tudjuk, hogy a közmunka elvételre a költségvetést. Azt is tudjuk, hogy ház pénzünk nincsenek a tudunk meg egy harmadikát is, hogy a megyei költségvetések rovatai majdnem allandóak, s hogy így miről fognak határozni, ha csak nem s hajduk mündürjéről fognak a tisztelt férfiak vitatkozni? Komoly arczal azt mondják, hogy megmarad a statutoriális jog, hanem a ki megmondja, azután, hogy a mai világban általában beváltozik, nagyon sokat kormányozni és ha megmondjuk, hogy az állam mindenben kanál, a hova nem is hívott: az állam képeztünk lehet, hogy micsoda statutorium joga marad azon most máhálalra máltréttott köztülysnek. Legalább tekintette volna a t. miniszterelnök ur e gyűlésekre nézve történeti emléket, érdemeit és méltóztatott volna neki egy ilyen gyűlések helyzetet kijelölni.

Ezekre azt mondja a hívők nagy csoportja, hogy jól van, de hisz ezekért a körtől van adva, mert ott van a közigazgatási bizottság. Igaz, hogy a sophisticius philosophia szabályai szerint le lehet vonni azt, hogy a közigazgatási bizottságban az autonómia lelke el; azt is ki lehet találni, hogy a közigazgatási bizottság tanácskozásában az önkormányzati elvek fognak érvényesülni. No ezen már tulesztünk. Hányszor volt szerencsém hallani e hazban a delegációkról is számtalan dicséretidő? Elmondották, hogy a szabadságnak mily nagy vívmánya s hogy Európa többi állama is el fogja töltni ez intézményt lopni. S végre ez az igazgató tanács mivé fog való. Ez lesz egy klikk, a mely fel fogja fálni, absorbálni az egész megye jogait, lesz egy klikk, hol minden elésben a póstás telegraphos, vagy annak t. viczeje saját magáról bizonyítékot fog adni, hogy ő a kormányzathoz semmit sem ért, csak annyiban lesz értékű, hogy szemek mint compass mindig az asztal fejeit ily föspánra lesz dígálva s azután a szerint majd csak el fognak igazodni. Azt állítják, hogy a bizottságban a független elemek többségben vannak, nem egyéb élnél. — Tessek csak megkérdeni Tóth Vilmos volt miniszter urat, ki közbevetéssel legyen mondan, igen ügyes ember volt, mily jól kigondolta előre, talán e törvényre gondolta, a candidatiális bizottság alakítását úgy, hogy most már csak nagy poessissal lehet azt mondani valamely tisztviselőre, hogy a választatot. Különbön pedig t. miniszter ur collegája jól szervezte a főispáni hatalmat, hogy az illető tisztviselők alig lesz kedve magát ő méltóságával ellentéte tenni. Így megmarad a tisz hős, ha akad, ezeknek tudom meg fogják engadni, hogy minden kérdésnél dictioznak quantum satis s mikor arra kerül a sor, hogy szavazzunk, akkor ezen urak kisebbségben maradnak s el fog érteni a mi fő — jegyezzük meg — constitutionalis formák között, hogy a megyében is a miniszterialis omnipo-tentia létre fog jönni. En azt gondolom, hogy ezzel bebizonyítottam „quod erat demonstrandum”. En t. ház az ilyen önkormányzattal dítózom s végtelenül lát, igen fáj nekem, hogy az akkor történik meg, midőn az újabb agra egyre szülő nagy férfainak bölcselkedése következtében oda jutottunk, hogy unisono elenekeletjük: Vacuus cantat coram latrone viator.

Valóban t. miniszter ur, ha azon energiát és munkakerőt, amelyet az autonómiaim megsemmisítésére fordított méltóztatott — anyagi bajaink megszüntetésére fordította volna — vagy ki-vett volna bennünk azon barbar helyzetből, hogy mi is elmondhattuk volna, hogy e hazában személy és vagyon bizottság van, nagyobb hálválval lehetne az ország miniszter ur irányában. En t. ház azt tartom, hogy a törvényjavaslat egy cséppel sem különb mint az igen sokszor említett volt miniszter Tóth uré. Azt tehát el nem fogadom, nem fogadom el azért sem, mert az egész törvényjavaslatat átvettette látok egy politikát, mely nem csak Ma-

gyarországon, de Európa többi államaiban is divatozik, és ezt úgy nevezem, hogy kottektívó politika, a mennyiben mindenki ki akar elégetni, természetesen egyiket realis dolgokkal, a másikat fűgével és ezen egyeztetésben senkit ki nem elégít és leteszi az alapját azon nagy mozgalomnak, mely Európában előbb-utóbb be fog következni. Ezen politika kezelőinek messzeható programjai nincs; ezen politika napról-napra él, rombol, de allandóan építene nem tud; a mellett hozarszó sok papirt fogyaszt, a törvényt egyre-másra készíti, novellá, rendeletek és parancsolati oly nagy száma növekednek, hogy azokat véges elmélet ember megtanulni nem tudja; különben ha mindnyájan tudnók, nem növekednek a büntetések rovata jövedelmi ágá. Dixi! (Helyeslés hálfoló)

Tisza Kálmán miniszterelnök szerint ezen törvényjavaslat czéljatlansága által még nem fog lebezonyulni az, hogy a választott tisztviselők nem fog behatározni. A kinevezés névve meglegyzi, hogy sokkora több biztosíték van a választásban mint a kinevezésben és inkább korumpalia a társaság és a kinevezési rendszer, mint a választás, mely nyilvánosan történik. Ezután Senyuevel polemizálva megjegyzi, hogy azt, hogy az állam nevezze ki a tisztviselőket, a bizottság pedig elbocsátassa, ez a jogkör felforgatásának tekintni. A hazafis burokratáit szóló is tiszelti, és ép azért azt kívánja, hogy az, hogy az államhivatalnok mint ellenség állítatik szembe a megyei tisztviselővel, megszüntetessék. Szólv ezután megjegyzi Senyuevel, hogy az ellen, hogy akár választott, akár kinevezett tisztviselők választassanak a képviselőkhöz az ellen kifogása nincs. Igaz az, hogy a tisztviselők a választásra befolyással bírnak és kell is, hogy bírnának; mert ha a tisztviselő nem bír befolyással a népre, jele, hogy nincs bizalom iránta. A választás ellen ott van a felegyelmi eljárás, ha pedig a bizalommal el vissza, akkor a legközelebbi választásnál fenfityit meg, mi a kinevezett tisztviselő visszaéléseimél csak a kormány bír befolyással. Tagadja azt, hogy a közigazgatási bizottság működésében nem lesz összhangzas, mert szerinte ezen bizottság ugy van alakítva, hogy a közigazgatás különböző ága egyestességek. Szólv javaslatát által a közigazgatás iszhangzasát és az önkormányzat megővését kívánja elérni, és beszédt azzal végzi, miszerint hazén javaslatát által a kifizetőt célt el nem érte, és őt nem az önkormányzat helytelenségéről, csak arról fogja meggyőzni, hogy az önkormányzatot ma soton kell megkíséríteni.

Következik Szalay Imre interpellációja.

Szalay Imre. T. ház! Jelen interpellációt bátor vagyok a t. belügyminiszter urhoz intézni. Noha elmondhatnám azt, hogy a közös hadseregbeli tiszt kázi közlül igen sokan nem respectálják a polgári törvényeket és igen sok igazságtalanságra engedik magukat ragadtatni, hanem én is azon lalán szóval tartok, hogy: Fata loquuntur. Ezért a tényállást kívánom röviden elmondani. A múlt év szeptember havában Marczali községben beruklott egy huszár század élén a huszár kapitányával. A község által a kapitányának szállás rendeltetett, azonban ez megtekintvén a szállás, noha az a törvényekkelkel birt, nem tartotta elégendőnek az ő kényelmére, s más szállás után nézett, s az ott helyben lakó izraelita doktor szállást talála jónak és azt el is akarta foglalni. Először szólt magával a házzal, de az azt mondogta, kiadtam a lakást a nevezett doctornak. A százados most már a doctornhoz fordult; ez meg azt mondogta, hogy a százados már rég meg van köve és ő szállítását egyáltalában nem szánja közölni kimmenni. Erre a százados azt felelte, hogy ha nem akar szerszépül kimenni, majd ki fogja menesztetni. A doctör kétsége esetén ott a hazán lakó szolgabíróhoz sietett, kérévén, hogy erővel ne tegyék ki szállásából. A szolgabíró megjelent had pandurral s figyelmzetté a közös hadseregbeli tisztet, hogy a törvény respectálja, s megtiltotta, hogy a lakást elfoglalja. A tiszt elküldött lakatosokért, hogy főljussák; de miután ezek vonakodtak, 56 kölégenyit rendelt ki, feltörette az ajtót és a lakásban lévő butort és ruhámetét is utcára hordatták ki. (Mozgás.)

Az illető szolgabíró rögtön a belügyminiszterhez jött fel szemelnyen, igaz, hogy a belügyminiszter meglette azt telegraphice vagy amugy — nem tudom — közölte az esetet a parancsnoksággal, s az illető tiszt két nap múlva már elhagyta az erőszakal elfoglalt lakást. De ez nem elég. Itt nagy büntető követetett el, a mennyiben az illető tisztviselő tekintélye s az által a megye sérbe lett. Gondolom a megye meg november hóban fölirt a miniszteriumhoz, melyben ezen szerelmenk orvoslást kérte. Ez röviden tárgya interpellatiomnak, melyet bátor leszek fölolvanni. (Olvasva.)

Tekintettel arra, hogy a belügyminiszter ur részben az illető szolgabíró rögtöní tudósítása, hogy később a megye felírata által, melyben elégetelt kért, tudomással bír arról, hogy somogy megyei Marczali községben mult év szept. havában egy közös hadseregbeli huszár százados, egy ott lakó doctör szállását, az ép ott jelenlévő szolgabíró törvény nem eltiltása ellenére, legényével betörtén, elfoglalta s szállást talált butorokat, agymet ruhákat az udvarra kihelyezte, miután az által nemcsak a magán tulajdon szentségét egyrészt, hanem a törvényhatóság szolgabíró általi parancsát más részről nem vette tekintetbe, fegyveres erővel ellentállván annak.

Mit tét? vagy mit szándokzik a belügyminiszter ur tenni? hogy az illetőknek tökéletes elégtétel szolgáltatassék? Kiadatik a belügyérnek. Ezután a napló bíró bizottság két tagjára és a mentelmi bizottság egy választandó tagjára tárgyalomást kezelt, hogy választandó tagjára tárgyalomást kezelt, hogy választandó tagjára tárgyalomást kezelt, hogy választandó tagjára tárgyalomást kezelt.

Ülés vége 2 óraker.

Komjáthy Béla beszéde

— a képviselőház január 10-iki ülésén. —

T. képviselőház! A tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak én részemről oly nagy fontosságot tulajdonítok, hogy szükségesnek tartom annak minden oldalról szigorú megvitatását, szükségesnek tartom pedig amnyival inkább, mivel a törvényjavaslat nemcsak a politikai közigazgatásnak eddigi menetét tökéletesen átváltoztatni akarja, hanem a századokon keresztül ápolit s ugyan az itt kellően kifejtett önkormányzatunkat igyekezni eredeti s a tapasztalat által indokolt helyes keretből kimozdítani.

A betervezett törvényjavaslat megvitatását tehát — midőn megkísérül bátor vagyok: két irányban fogom azt tenni, először megvitatandónak tartom azt, vajon közigazgatásunk az itt lefektetett elviek módok szerint helyesebb a kielégítőbb leand-e az eddiginél, mit ugyan magam sem tartok olyanok, mely sok javítást és módosítást ne igényelne — sőt a mielőbbi javítást magam is égető szükségnek tartom, mert a jó közigazgatás az államélet egyik fölétele, s másodszor megvitatandónak tartom azt, vajon az itt megvitatott kívánt közigazgatási szervezet, önkormányzati jogainak nem semmisíti-e meg, vagy legalább nem teszi-e illuszióssá?

Mielőtt azonban a bírálatot a helyes következtések czéljából e két irányban megtenném — szükségesnek látom kifejténi, hogy véleményem szerint melyek a jó közigazgatásnak czéljai, s melyek szervezeti feltételei, s hogy az ily felállítandó elveket, mily mérvben szabad alkalmazni,

hogy egy a közigazgatás rendes menete meg ne akadályoztassék, valamint az önkormányzat meg ne bontassék, mert hitem szerint ezeknek kellő ösztönözéshez hozatala az, mely a gyakorlati tereim működő törvényhozásnak egyik föladatát képezi. — Egy a politikai mint minden más közigazgatásnak véleményem szerint czéja az, — hogy a rendet megteremtse s a haladást minden irányban előmozdítsa — szervezetenek pedig feltétele, hogy a szakszerűség meg legy — egy a jogos alapokon álló testületek nem az egyeséket meggyja.

E czélok nélkül bármely kormány forma alatt sem képzeltetik a kielégítő közigazgatás, s így különösen parlamentaralis országban csak arról lehet szó, hogy e czélok megvalósítására teendő intézkedések, illetve a szervezet olyanok legyenek, hogy a parlamentarismus alapját s egyedüli biztosítékát képező egyéni s testületi szabadságok ne veszélyeztessenek. — Már pedig tekintve azt, hogy az egyéni s testületi szabadságok, melyet az államhatalom teljesjedségének megakadályoztatásával — lehet mérlegelni — az önkormányzatban lehet kizárólag érvényesíteni — tehát véleményem szerint, hogy parlamentaralis országban — a jó közigazgatási szervezet, az önkormányzati jog, tiszteletben tartásában lelő alapzatát. — Ezen szerint véleményem szerint egyedül helyes elvek felállítását után — áttérnek — a törvényjavaslatnak a jelzett két irányban megvitatásához.

Törvényem szerint, a politikai közigazgatás a törvény korlátai között a törvényhatóságok választott tisztviselők által gyakorolták, s mert a törvényhatóság közgyűlése illetve több a bizottmány, közgyűlési tagjai, melyek a törvényhatóság minden kerületből voltak megválasztva, adták meg az az jóvá törvényszöveket az utasítás — lehetővé tettekt az — hogy a közigazgatás czéljai, még pedig a törvényhatóság minden vidéke érdekeinek megfelelőleg megvalósuljanak, mivel az utasítás adó s az eljárás ellenőrző bizottsági tagok, — mint az eredmény által közvetlen érdekeltek, — minden esetben odahatottak, hogy utasításuk kelően végrehajthatassanak.

A rend és haladás, a törvényhatóság kebelében minden érdeken érdeken lévén természetese, hogy az ezt előmozdítani képes intézkedések megtétel mindenkor sürgettek, s így alapjában a közigazgatási teendők helyes menete az érdekeltség által biztosítva volt. S ha mégis ennek dacára a közigazgatás nem volt teljesen kielégítő; az nem a rendszerben, mint inkább a helytelen ügykezelés s azazjáró tisztviselők helytelen megválasztásában találja megoldását.

A régi rendszerhez, mint alaphoz, mely önmagában rejti a jó közigazgatás lehetőségét, s mely a helyes ügykezelés s a tisztviselők megválasztását bizonyos értémségtől függővé tetele s a teendők helyes feloldása által annak ellenkezőjét feltétlen kizárna, méltán ragaszkodni a nemzet zöme s azt tagadhatlan számos hibái s javítást kívánó beszerzete dacára elejteni nem akarja; hanem az alap tiszteletben tartása mellett, a tapasztalatok alapján a hiányokat javítani óhajtja, mint azt a t. belügyminiszter ur kifejtette egyik beszédében, mondván: „magammal is elvtem az, hogy mielőtt valamely intézményt, mint jelen alakjában czélzserint levő károst elváltunk, meg kell néznünk, nem lehet-e azt úgy módosítani, vagy czélzserint véve, hogy hasznosabb vályék.” — Ennek ellenében a törvényjavaslat a régi alapnak — mely a nemzet életével összefert, elvetésével — a közigazgatás állítólagos jósága, gyorsasága végett úgy soha semmi körülmények között össze nem illo elemekből álló bizottságra akarja a közigazgatást ruházni.

A bizottság azonban meggyőződés szerint az eddigi — bár sokban hibás — közigazgatást kielégítő, többé nem fogja pedig azért, mivel legényen bár a bizottság tagjai a közigazgatási czélok biztos tudatában valamint azért is mert azok nagy része az által közvetlen érdekelte nincs — kétséges — szervezte által a jó közigazgatás alapján az előadottak szerint nem képezhető, s így hitem szerint működése is meddő leendő.

De ezen elv tekintet számba nem vételével sem bír a tervezett bizottság a jó közigazgatás keltekeivel s lehetőséggel — nem — mert a különböző közigatási ágakkal csak egy közös czéljok lehet a javaslat szerint pedig minden közigazgatási ág főnökének részben önálló működési terítványt — az anyai oldalról jövő s nem combinált eszmekelés — egy czéla — mert a nem összhangzasos közeget is nélkülözi — mert a nem összhangzasos intézkedéseknek helyes sorban végrehajtását az eljáró tisztviselőktől várni nem is lehet, sőt hiszem, hogy minden legóbb akarát s ismeret mellett is azoknak teljes végrehajtása lehetlen leendő.

De nem felelhet meg hitvásnak azért sem, mert a bizottság tagjai vandorlók lévén a netalán szükség esetében nem is lesz összehívható a bizottság s ugy a közigazgatási ágak főnökei szabadon rendelkezhetnek meg pedig a közvetlen érdekeltek iránti minden felelősség nélkül — s így nem annyira az összhangzas közigazgatás fog elérni — hanem az, hogy a központi hatalomtól függő állampolgárok fogják az ügyeket elintézni.

Felelősséggel akar nézve, hogy intézkedés helyes leendő — a bizottság nem tartozik — kivéve azon eseteket — ha a kormány rendeleteit végre nem hajtja s az egyedüli garanciája a jó közigazgatásnak a javaslatban fel nem található, mert a közvetlen érdekelteknél csak minden beleszólás nélkül a tudomás végt jogát hagyja meg.

Ezekből tehát azt magyarázom, hogy a javaslat szerint a közigazgatás jobba kielégítőbb legyen véleményem szerint nem leendő, mert a javaslommal elvetett jogát látja mellőzve ahhoz hízalommal viseltetni nem fog. Szólv eltekinve attól, hogy a törvény szabatosnak egyáltalában nem mondható, nem mert sem a bizottság mint testületnek sem az egyes tagok hatáskörét körül nem írja, hanem azt rendelkezéssel igéri pótolni, az egész javaslat egy zavaros intézkedések halmaza, melynek leple alatt minden hatalom és intézkedési jog a központi hatalom kezére jászatik s a decentralizatiom keresztel törvényjavaslat a valódi decentralizatió megvitatása.

A mi a másik irányban bírálatot illeti — azt hiszem meg könnyebb lesz kimutatnom azt, — hogy a törvényjavaslat önkormányzati jogainak tökéletes megsemmisíti, — s így ha feltéve de meg nem engedve — a javaslat a közigazgatást gyorsabbá s összhangzóbbá tenné is az eddiginél — mert tervezte beszédek elején kifejtett azon feltételek — hogy az önkormányzati jogot meg ne bontás, meg nem felel, meg akkor sem tarthatom olyanok, mi egy parlamentaralis országban a jó közigazgatás alap jai képezhesse.

Megsemmisíti a javaslat az önkormányzatot, mert a bevalasztandó tagok, meg közevet befolyást sem biztosítanak a törvényhatóság részére, mert igaz ugyan, hogy szavazattal bírnak, de ha netalán szavazatokkal a bizottság bármely hivatalnok elhútté tisztviselő tagja által előterjesztetteket esetleg le is szavazzák, az ellen a leszavazott mindíg felelősséggel élhet a példát, mi bizonyos, ők szavaztatnak le — akkor feltekinve meg kell nyugodniok. De ha volna is döntő beolvasás, akkor sem várható eljárásmunkál semmi eredményt, mert úgy minden körülmények között nem várható az, hogy a megválasztott tagok minden gyűlésben, mely minden hónapban egy pár hetet fog igénybe venni — az egy törvényhatóság különböző sokszor távol részen laknak s magok s családok érdeken kötelesek a megválasztással is küzdeni, mindenkor

megjelenjenek, pedig csak is teljes számban megjelenésből várható annyit, hogy a közigazgatási teendők talán a törvényhatóság központos érdekeiben történjenek, hanem, hogy nem a közigazgatási ág főnöke, hanem ugyanazon értelemben a miniszter határozzasson.

Ily körülmények között tehát, vagy a törvényhatóság területén lakó nagybirtokosoknak, vagy a székhelyen lakóknak lehet magukat megválasztani, ezáltal pedig úgy a demokratia ellen vétünk, mint másfelől a törvényhatóság kerületinek befolyását lehetlenítjük. Mindezekről eltekinve még a bizottság tagjainak nagy része egész odaadással működni, mivel a tudat, hogy működésük ugys eredménytelen leendő, le fogja hangolni netaláni törekvésüket is s ez okból hiszem, hogy ily szerepe önzétes emberek vállalkozni sem fognak, ha csak olyanok nem, kik itteni működéseiket előlétezők alapjait fogják tekinteni. (Helyeslés hálfoló)

A törvényjavaslat a megyei közgyűléseknek csak a bizottsági s a tisztviselőknek minden évben választását — a községi szervezet körül felmerülő ügyek elintézési jogát adja meg, s végül, hogy mit négyülésen is megtehetnek, — minden eredmény nélkül, — azok, kik az izes szalmacsépelesnek barátai, nagy beszédekkel tarthassanak.

Kétségtelen tény, hogy a javaslat csak is az állam hatalom telterjesztését — illetőleg mindenhatóságát akarja — a jó közigazgatás czéla alatt megteremtteni — már pedig ez ellen egyetlen eszköz, hogy a megyék s kerületeknek, melyek az egyéni az állammal egybe fűzik — bizonyos kör adassék a közigazgatási tereim is önálló tevékenységre.

Az általam elmondottak szerint tehát a javaslat által közigazgatásunk czéljai jobban el nem értenek s önkormányzatunk pedig megsemmisíteti czélokátik. — Tagadhatlan igaz — hogy jelenlegi közigazgatásunknak vannak hiányai — s ezt javítani kell — de e hibák olyanok mint a test egy részén lévő sebek — s azt nem így kell javítani — mint a javaslat akarja — hogy egy kis sebert az egész testrészt amputálják — hanem vigyázzunk kell arra, — hogy a hiány javítások s a jó utáni törekvésben a jót, melyet már birünk legkevesebb, kockáztassunk. — En is azon véleményben vagyok, hogy önkormányzatunknak a létező legszelebb körbeni kiterjesztése mellett — gondoskodnunk kell az állami közigazgatás menetérol is a ily értelemben terjesztett volna javaslat a ház elébe, azt bizonyára legmeglebbebb pártolam volna.

A törvényjavaslat egyéb hibáinak taglálásába jelenben bele bocsátkozni szükségesnek látom — mert az a részletes tárgyalás keretébe tartozik, jelenben véleményem szerint csak is a javaslat ily jelentősége megvitatása van előtérben.

Ez eszmék miket elmondani szerencsém vala, nem lehet új a ház előtt, hiszen volt idő midőn ezeket csak nem mindannyian osztottuk — s épen én is ki korommal fogva nem mondhatom, hogy ezbe magamat minitgy beledobtam volna — szerény véleményemet azon tárgyan melyben gondolkodók nyilatkozataiból s munkáiból meritettem.

Különbösen meggyőzőleg hatottak rám e részben a belügyminiszter ur e tárgyan kifejtett nézetei. Olyanigis egy 1865. évben kiadott röpiratban ezt mondja: Egy jó közigazgatási rendszernek legelső tulajdona tartozik lenni, hogy a rendet és szabadságot, meg pedig a testiületek, az egyének szabadságot, a kormányban szemben, épen úgy mint a nemzetét mint egészét, az idők folyamán keresztül megkímélje — s így legényleg ugyanazt, mit én elmondani szerencsém voltam.

Ugyancsak e röpiratban azt is mondja: „Nemcsak törvényekben, de emlétkünkben, de sziveinkben is él meg megyei rendszerünk, mely alatt anyai személy szabadságot élvezünk, minő sehol Angliában kívül nem létezett” mert a törvényjavaslat ezen általam is elfogadott elveket fel nem karolja, mert a szívtünkben, lelkünkben élő megyei rendszerünket megsemmisíteni akarja — a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapján el nem fogadom s figyelemzetem a kormányt arra, hogy ha változtatni a nemzet gyűléseimnek meg nem felelőleg, az megvitatja a törvények iránti tiszteletet, mely a történeti jog iránti tisztelettel belső összeköttetésben áll. — Partolom azon általam is aláírt határozati javaslatot, melyet Moccsary t. képr. társam benyújtott. (Helyeslés hálfoló)

KÜLFÖLD.

Andrássy gr. reformjavaslatait a porta már jó előre visszastátította, meg mielőtt annak tartalmát arányt ismerve volna. — E hír volt a mult napokban elterjedve, ezzel szemben a „P. Lloyd” teljes hitelt érdemlő forrásból távirati értesülést vesz Konstantinápolyból, mely szerint a portai tényállás a következő: A porta kedzetlen tiltakozott a hatalmak részéről minden magán avagy összerit gyűjtek atnyújtása ellen. Erről értesítve a bécsi és sz. pétervári kabinetek, ezeket egyhangyalan a leghatározottabban kijelentették, hogy

VODIANER F.

nyomdatulajdonos kiadásában Budapesten (IV. megyeháztér 9.) megjelent, és itt mint minden könyvkereskedésben kapható

Hivatalos kiadásban:

1875. Törvények Gyűjteménye

nagy 8-dr 1 füzetben (tartalmazza az országgyűlés végeig megjelent I.—XLV. t. cz.-et) ára 1 frt 80 kr.

Ugyanaz díszkötésben 2 frt 60 kr.

„1875. Törvények Gyűjteménye“ zsebkötésben finom erős papíron, füzve ára 2 frt.

Ugyanaz díszkötésben 2 frt 80 kr.

Az 1875-ik évi Rendeletek Tárá-nak I., II., III. és IV. füzet, ára füzetenkint 50 kr.

Továbbá:

1875. Gesetz-Sammlung

I., II., III. és IV. füzet (I.—XLV. t. cz.) ára füzetenkint 50 kr.

Kereskedelmi Törvény

az erre vonatkozó miniszteri rendeletekkel együtt, 1 frt.

HANDELS-GESETZ,

Preis 80 kr.

Fontos a szikvíz-készítőknek.

Figyelmeztetésül.

Vendégülök és háztartások számára ajánljuk a Magyarhonban eddig csak egyedül általunk előállított

szikvíz-készülékeket,

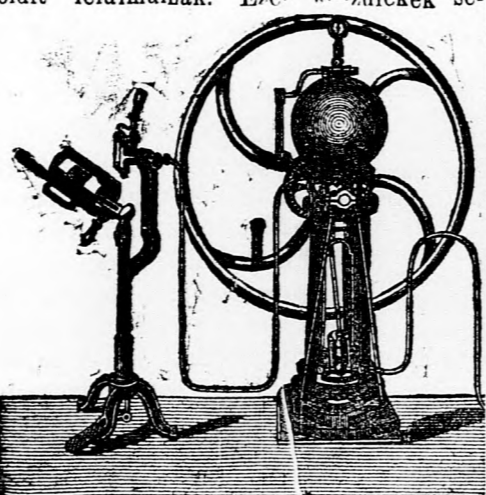
melyek a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldi felülmulnak. Ezer készülék se-gélyével mindenki az annira kedvelté lett, egész-séges pezsgó italt saját maga készítheti. A szikvíz-készülék ára mérsékelt s a következő árszabály szerinti, messzely-tartalommal:

3	4	5 1/2	6	7	messz.
frt 8.50	frt 9.	frt 10.	frt 12.	frt 12.50.	frt 14
messz. 8	9	10	11	12	messz.
frt 15	frt 16	frt 17	frt 18	frt 19	

Készítik szikvizet is syphonban igen olcsón, és szállítom azt kívánatra a város minden irányában

HORN,
Budapest, Kerepesi köz, a nemzeti színházal szemben.

Megrendelések vidékről utánév mellett pontosan esz-közöltenek, és ugy mindenféle javítás is a legjobban s leg-olcsóbban teljesítetik.

Nagy választék bádagos-munkákhoz. Különösen ajánlom az új arnykártyákat, szobá-edényeket, különféle min-tákn, továbbá angol-zuhany-készülékeket a legújanyos gyáron; a készítő: **KUTSCHERA GYÖGY** Budapest, aranykút u. 8. a „Jóhisztű” szomszé-gában Jótállás mellett Petroleum főző edények.

KOMLOKERTBEN
MAGYAR DALTÁRSULAT

Névkiosztáshoz minden honpolgárnak!

Az 1876. évi elnökléplő

MÉTER-MÉRTÉKHEZ

szükséges könyvek

WODIANER F-nél Budapesten megjelentek:

Méter-zsebnaptár 1876-ik évre. Ára 50 kr.

Méter-mérték-hitelesítés körüli el-járás magyar és német nyelven, hivatalos kiadás. Ára 60 kr.

Méter-mértékről szóló törvény magyar és német nyelven, hivatalos kiadás. Ára 20 kr.

Méter a tárczában. Ára 10 kr.

Méter-átváltotatási táblák magyar és német nyelven, igen könnyen megérthető magyarázat-tal külön-külön mezei gazdáknak, kormacsároknak, fűszer- és rőfösáru-kereskedőknek. Ára 20 kr.

Fűszer- és rőfösáru-kereskedőknek!

Az összes cikkek védjeggyel ellátták.

Neustein Fülöp,

gyógyszerész „zum heil. Leopold“ Bécsben, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, a t. c. közönségnek valódi gyógyszerek egész sorozatát ajánlja, melyek minden esetben kitűnők-nek bizonyultak és biztos gyógyulást eredményeztek.

Ezernyi bizonyítványok tanuságul szolgálnak.

Menthin, kitűnő gromorszer, görcsmelegszüntető, mint fogink-tura és szájvíz, 50 kr.
Sz.-Ersébet enkrözött vértisztító labdaccai, könnyű has-hajtó, vértisztító s e mellett teljesen ártalmatlan. Különösen jóknak bizonyultak az altszi szervek minden betegségeiben, változólag, mellszervek bajaiban, bőr- és szembetegségek-ben, gyermek- és nőbetegségeken minden dugulást leküz-deznek, mely a legelső betegség kútfeje. Ezen labdacok e-nemben a legkíméletesebb és legolcsóbb készítmény. — Egy tekercs 8 dobozban, 120 labdaccsal 1 frt.
Vészes minden ráczly ellen, Gardien dr. Fremont-tól 1 frt 50 kr. Cholera-szűrlő-essencia 40 kr.
Fuladós ellen, tífusnyó szivarkák, 25 db. 1 frt.
Szemfájás, a szemgyulladások ellen, Reichel szembalzsama 1 frt 50 kr. és Romershausen szemessentája 2 frt.
Hugyhólyag-hurta ellen (cső- és fehérfolyás) Dr. Cadelle befecskendezése 1 frt 60 kr.
Puffadt nyak ellen, golyvasz, 70 kr.
Sápkor ellen, vaskitrány-szörp, 2 frt.
Mellbetegségek ellen, müvésznél, 70 kr.
Mirtigylajok és gürtyelők ellen, zorrég orvosi halain 40 kr. cukrozott alakban 1 frt 60 kr.
Labázadság ellen, Salicil-antiitüin 50 kr.
Nehézkor ellen, Vial-Capsulák 1 frt 40 krajcár.

Illatszert és pipere-cikkekben nagy raktárral bírnak, különösen megemlítve:

Hajkíhullás és fejkörpa ellen, El Benito 1 frt 50 kr. Tainin-hajkénőcs 1 frt 35 kr.
Mint hajfestőszerek, Dr. Callmann hajfestéke 3 frt és Cruq-Reparateur 3 frt.
Fehér és sárga fók ellen, Odontin fogpasta 70 kr.

Ismeretes francia különlegességek:

Capsules Matice 1 frt 60 kr.
Injection Matice 1 frt 40 kr.
Capsules Vial 1 frt 40 kr.
Szivarkák Canabis indica-ból 1 frt.
Pâte Pectorale Gorge 50 kr.
Papier Fayard mad Blaya 50 kr.
Mustarkovász lapok Boggio-tól 50 kr. egyes lapok 5 kr.
Quina Loroche 2 frt.

Továbbá minden francia különlegességek: legolcsóbb áron, nagyobb vásárlásnál eredeti áron, mindenkor friss minőségben készletben vannak:

Tömörített svájci tej, 50 kr.
Nestlé gyermeklisztje 90 kr.
Dr. Góllis emésztőpóra 84 kr.
Anathierinszajrt, Popp-tól 1 frt 40 kr.
Dr. Heider fogpóra 35 kr.

Ajánljuk na gyraktárunkat illatszerekből, szappanok hajkénőcsökből stb. az első párisi házaktól. Salicil-sza ppan, a legjobb és legolcsóbb szappan a világon darabja 25 kr.

Cokoládák a Com pagne fraucaise-től fontja 60 krajcár 3 frt. Valódi orosz tea 1/4 font 1 forint.
Minden lehető műszer ork raktára, gyógyulási használatra, valamint állóvók önhasználatra, fecskendők, kötelek a legolcsóbban.

Magy raktár fogkefkből, arcfejték és egyéb pipere cikkekben.

Valamint figyelembe ajánljuk a legkíméletesebb behozott borokat és pedig a legfinomab ob minőségben: Medoc, nagy üveg 1 frt.
St. Julien, nagy üveg 1 frt 50 kr.
Chablis, nagy üveg 1 frt 50 kr.

Bármily megrendeléseket az itteni piacon, valamint Berlinben és Párisban is minden tözsdij nélkül eredeti számla mellett eszközölünk.

Széküldünk vagy késpénzt vagy postai utánvét mellett.

Az itt elősorolt összes cikkek raktára Budapesten, TÖRÖK JÓZSEF utca 7. sz. an.

Leghíresebb és ismeretes

LÁZAR-féle

patkány-és egerirtó-szer,

melylyel állítottunk éka óta több vaspályáknál úgy mint a leg-nagyobb budapesti lakházakban jóállás mellett és évi fűtetés-sel alkalmazva van.

Ezen irtószert dobozokban Budapesten a következő czégek-nél kapható:

HALBAUER, király-utca; Hubenay Ujvilág-utca; Ódor M. halpácz; Rosaburger Frigyes u. mezőutca; Illés Antal józsef u. Lakner S. vas-utca sarkon; Angoloty S. Kislaludy u. Pály és tár; Fekélyek és sebek ellen, párál egyetemes tapasz 35 kr. Kőszövény és esz ellen, aromatikuss kőszövényes 70 kr. Aranyér ellen, Royer kendőse 1 frt 60 krajcár. Köhögés ellen, Margarita-köhögés elleni cukorkák 30 kr. Tyúkszem ellen, tyúkszem-gyűrűk 30 kr. Töbötletlenség ellen, (férfi gyengeség), Dr. Fremont Regene-ratio-liqueurje 2 frt, a legjobb erősítő és frissítőszert. Migräne ellen, Perles d'Ether 1 frt 50 krajcár. Méhgyöcsök ellen, Le chelles Novrosine 1 frt 50 kr. Fülbetegségek ellen, Orsellon 70 kr. Ondófolás ellen, Dr. Fremont aranyozott labdaccai 2 frt. Álmatlanság ellen, Chloral-gyöngyök 2 forint. Lyukas fókak ellen, Schrier foglabdaccai 25 kr. Nehéz fogzás ellen, gyermekeknek, electro-motéri nyakkötő 1 frt 50 kr.

Váltólag ellen, Chinin Dragées 60 kr. Az itt névszerint elő nem sorolt minden betegségek ellen a t. c. közönségnek a legkellemesebb alakban kitűnő hatású különlegességeket ajánlhatunk, valamint egyarában késznek nyilatkozunk a hozzáink intézett minden kérdészködésekre azonnal válaszolunk.

Palogh S. népszinház-utca; James J. 2 nyul-utca; Fruiker J. sorok-sáru-t. Budán; Rat-linger V. fő-utca; Méréy János szarvaster, Stern J. halpáczon. Domokos S. templomtér.

Egész házak, egy-évre tisztántartásra fogadtatnak fel. Levél-utján

LÁZAR-nál

Budán.

Britannia-ezüst

az egyetlen ércz, mely ezüstfehér szímet maradóan megtartja, s Angolországban csaknem minden finomabb háztartásban található, mert éppen oly jó mint az ezüst, s ára majdnem csak egy huszadrésze a valódi ezüst árának. A valódi britannia-ezüst az alább jegyzet árakon Bressler M. angol érczárú-raktárában: Bécsben (Stadt, Schottengasse 9) kapható és pedig 1 db. kaves kanál 1.50, 2, 2.50; — d. tejes kanál 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr.; — 1 db. evőkanál 30, 35, 40, 45, 50, 60 kr.; — 1/2 tezt. 2 frt, 2.50, 3, 3.50 frt.
1 pár kés és villa (ezüstnyél) csak 80 kr.; 1/2 tezt. csak 4 frt.
1 db. thea-szűrő 30, 40, 50, 60, 80 kr. 1 frt, nyellett vagy anélkül.
1/2 tezt. étszer-rács (Esszeuggrast) csak 2.50; — 1/2 tezt. tojáspatock 2 fat.
1/2 tezt. asztalkendőtartó 2 frt 50, — 1 bors-szűrő 60 kr.
1 db. cukorszűrő 80, 90 kr. 1 frt; — 1 kézi gyertya-tartó 60, 80 kr. 1 frt, 1 frt. 50 kr.
1 pár nagy finom gyertyatartó 3 frt, 3.50, 4, 4.50, 5, 6 frt; — 1/2 tezt. csomago-étszer 3 frt 50 kr.
1/2 tezt. gyerek-kanál 1.50, 2, 2.50; — d. tejes kanál 60, 80 kr. 1 frt, 1.20, 1.50; — 1 db. leveses kanál 1.20, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3 frt.
1 db. tálcza 8", 90 kr. — 10" 1 frt 20, — 12" 1.50, — 14" 2 frt, — 16" 2.50, — 18" 3 frt, — 20" 3 frt 50 kr.; (gömbölyű, tojásdad vagy négy-szögű alakban.) — Thea-teríték két személyre 15 frt, — négy személyre 18 frt, — hat személyre 21 frt, — 8 személyre 26 frt. Mind-s czikkék bántulatos olcsó ár.
Megrendelések a vidékről Bressler M. angol érczárú raktárába, Bécsben, (Stadt, Schottengasse 9.) intézendők, s ezek postafordulátával, utánvéttel esz-közöltenek.
Kívánatra egyes darabok is küldetnek, hogy az áru kiválószárol mindenki meggyőződhessen. — 100 frta menő vásárlásánál 10% engedtetik el. Népes árjegyzékek ingyen bérmentetlen küldenek. 178

VODIANER F.

nyomdatulajdonos

(Budapest, megyeháztér 9. szám)

ajánlja jól berendezett nyomdáját mindenféle és szakba vágó nyom-tatványokra és azoknak csinos, correct és olcsó áron elkészít-tésére.

Postautján leendő megrendel-ések pontosan teljesítetnek.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rítt. 403. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a Budapest IV. kerületi kir. 34092 1875. számú végzés-e által MAYFÖRT LAJOS kávék ellen HALÁSZ GEDEON felpezer részére 618 frt követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytan bíróság lefoglalt, s 455 frt 44 krra becsült kávé-házi felszerelvények, konyha eszközök s egyéb tár-gyakból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek e helyszínen, vagyis Budapesten IV. kerület kalap-utca 17. sz. a. leendő e-zközlésére határidőül 1876-ik évi január 24-ik napjának délelőtti 9 órája kitzetett, melyhez a venni szándékozók ezenel olv megjegyzéssel meghívhatók; hogy az érdeklött ingóságok emez árveré-sen a polg. tk. rítt. 406. §-a szeriut szükség esetében becsáron alul is eladattai fognak.

Kelt Budapesten, 1876-ik évi januárhó 8-ik napján.

Laurinetz László,

kik. bíróság végrehajtó.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebész-tudor, szülész és szemész

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemő

titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint magömléseket, az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) húgyszóflyásokat (még oly idültteket is), a nemzörészek bujakóros fokelyeit és másodrendű bujakórt minden alakjaiban és elcsúfításában;

3) húgyszóflyások-ülküléseket;

4) friss és idült nyákfolyásokot nöknél, az ugynevezett fehér-folyást, és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) bőrkiütéseket;

6) a húgyhólyag betegségeit és mindennemő vizezési nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtti 10 óratól 1-ig, délután 3 óratól 5-ig, és este 7 óratól 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utca 2-ik szám a. kigyó- és varosház-utca sarkon. (Rottenbiller-fele házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.